9.	**Taqrizchilar:** B.S.Yakubov – siyosiy fanlar doktori, O‘zbekiston Liberal demokratik partiyasi Siyosiy kengashi raisi o‘rinbosari. D.Z.Ernazarov – siyosiy fanlar bo‘yicha falsafa doktori (PhD), Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti.

Xalqaro jurnalistika fakulteti dekani ______________ A.Matyakubov

Siyosiy fanlari kafedrasi mudiri ______________ S.Saidov

Universitet axborot resurs markazi direktori ______________ S.Kayumova

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON DAVLAT JAHON TILLARI UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Rektor ______________ I.Tuxtasinov
2025-yil "28" avgust

Ro‘yxatga olindi: *BD 60310100- KRA1204*
2025-yil "28" avgust

KRATOLOGIYA

FANINING O‘QUV DASTURI
1-KURS

Bilim sohasi:	300 000	–	Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta’lim sohasi:	310 000	–	Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta’lim yo‘nalishi:	60310100	–	Siyosatshunoslik

Toshkent – 2025

Fan/modul kodi KRA1204	O'quv yili 2025-2026	Semestr 2	Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy	**Ta'lim tili** O'zbek/rus		**Haftadagi dars soatlari** 4

	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Kratologiya	**48**	**72**	**120**

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad — talabalarga zamonaviy siyosatshunoslik holati va turli siyosiy nazariyalar va tushunchalar haqida nazariy jihatdan umumiy tasavvur berish, siyosatshunoslikka oid asosiy tushunchalar haqida yaxlit tasavvur shakllantirish, kontseptual zamonaviy siyosatshunoslik bo'yicha, shuningdek, talabalarga siyosiy institutlarni qurish tamoyillari haqida tushuncha berish hamda metodologiya, uslub va amaliyotini o'rganish hamda ijtimoiy hayotga tatbiq etish bo'yicha bilim va ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi talabalar tomonidan nazariy tamoyillarni tushunish va qo'llash imkonini beruvchi materiallar; ma'lum bir tushunchalar doirasining umumiy xususiyatlarini analitik aniqlash; kontseptual konstruksiyalar va o'rganilayotgan nazariyalar o'rtasidagi bog'liqlik haqida tushuncha berish davlat boshqaruvi, uning tipologiyasini siyosiy tahlil qilish ko'nikmasini shakllantirish, davlat boshqaruvida davlat xizmati va personal boshqaruv nazariyasi, amaliyotini qo'llash texnikasini o'zlashtirish, bo'lajak mutaxassislarni ijtimoiy va kasbiy muanamolarni hal qilishda faol shaxsiy pozitsiyasini shakllantirish orqali demokratik jamiyatdagi o'rni va rolini ochib berish.

Xorij tajribasiga muvofiqligi

Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda ТОП-300 talik ro'yxatiga kiruvchi HSE University ta'lim dasturi tajribasini o'rgangan holda tuzildi.

https://www.hse.ru/en/edu/courses/495303107

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1. Kirish. Hokimiyat insoniyat jamiyatining global tabiiy, ijtimoiy-madaniy va huquqiy hodisasi sifatida (4 soat)
2. Kratologiya hokimiyat va uning sohalari haqidagi fanlar tizimi sifatida(4 soat)
3. Hokimiyat tipologiyasi (4 soat)

6.

Asosiy adabiyotlar

1. S.Sh.Saidov. Davlat xizmati va personal boshqaruv (Davlat boshqaruvida rag'batlantirish usullari): O'quv qo'llanma. - T., 2025. – 99 b. +1ta
2. S.Sh.Saidov. Siyosatshunoslikka kirish (jadval va chizmalarda): O'quv qo'llanma. - T., 2025. – 136 b. +1ta

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Xojiev E. Davlat va jamiyat boshqaruvining huquqiy asoslari. -T.: "Yangi kitob", 2017. - 256 b.
2. Ланзова, И. В. Политология: кейс-задания, упражнения, тесты : учебное пособие / И. В. Ланзова, С. В. Карасёв. - Иркутск : ИРНИТУ, 2019. -176 с.
3. Ветрова Е.А. Основы государственного управления: учебно-методическое пособие. Е.Ветрова, Е.Кабановна. -Изд.2-е, стер. М, Берлин: Диретгор- Медиа 2018. -368 с.
4. Pax rutdinov Sh.I. Barqaror taraqqiyot va rahbar ma'suliyati. TAkademiya, 2011.
5. Купряшин Г.Л. Политика-административные институты модернизазии государственного управления- М.: МГУ.2013 С.434.
6. Василенко И.А.Государственного и мунизипальное управление: учебник для академического бакалавриата / И. А. Василенко -6-е изд., пер, доп. -М.: Издательство Юрайт, 201 4. -С. 494.
7. Ахмедова, Ж. А. Учебно-метод. указ. №3494 к самост. работе по дисс. "Кратология" : для студ. направ. подгот. магистр. "ГиМУ" / [Ж.А. Ахмедова, С.А. Айдаева, Р.Ю. Гулиева] ; ФГБОУ ВО "ДГТУ", Каф. ГиМУ, [Рег. №2268]. - Махачкала: ИПЅ ДГТУ, 2015. - 20 с
8. Butayev O'. Siyosatshunoslikka kirish. O'quv qo'llanma. -T., "Barkamol fayz media". 201 7 yil. 344 bet.

Axborot manbalari

1. www.prezident.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti.
2. www.uza.uz – O'zbekiston Milliy axborot agentligi.
3. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
4. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
5. www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

7. O'quv dasturi O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti tomonidan ishlab chiqilgan, universitet Kengashining 2025-yil 28 - avgust dagi yig'ilishida ko'rib chiqilgan va tasdiqqa tavsiya etilgan (1 - sonli bayonnoma).

8. Z. Zamonov – O'zDJTU "Ijtimoiy fanlar" kafedrasi dotsent v.b., siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD).
M.M.Nizamova – O'zDJTU "Siyosiy fanlar" kafedrasi o'qituvchi-stajyori.

Talabalarning bilimini baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" talablariga muvofiq amalga oshiriladi.

Baholash mezonlari quyidagicha:

5 (a'lo) baho — talaba seminar mashg'ulotlarida faol ishtirok etadi, mavzularni chuqur tahlil qiladi; savollarga mustaqil fikr yuritib javob beradi; mavzuga oid daliliy misollar keltira oladi va ularni to'g'ri tahlil qiladi; asosli ilmiy xulosalar chiqaradi; tayanch tushuncha va terminlarni aniq izohlay oladi; fikrini izchil, mantiqiy va ravon bayon eta oladi; dolzarb siyosiy masalalar bo'yicha tegishli qarorlar ishlab chiqish ko'nikmasiga ega bo'ladi.

4 (yaxshi) baho — talaba seminar mashg'ulotlarida faol ishtirok etadi, ammo ayrim kamchiliklarga yo'l qo'yadi; mustaqil tahlil olib boradi, lekin fikrlar orasida izchillik yetarli emas; misollar va dalillarni tahlil qiladi, lekin xulosalar to'liq emas; tayanch tushunchalarni izohlashda ba'zida ikkilanishlarga yo'l qo'yadi; umumiy bilimga ega bo'lsa-da, ayrim savollarga javob berishda sustlik seziladi; mavzuga oid masalalar yuzasidan qaror qabul qilishda ba'zan qiyinchilikka duch keladi.

3 (qoniqarli) baho — talaba seminar mashg'ulotlarida sust ishtirok etadi; tahlil va izohlar yuzasidan sezilarli kamchiliklarga yo'l qo'yadi; ilmiy asoslar va tushunchalarni to'liq anglamaydi; savollarga qisman yoki umumiy javoblar beradi; mavzu yuzasidan bilim yetarli emas; fikrini izchil va ravon ifodalashda qiynaladi.

2 (qoniqarsiz) baho — talaba seminar mashg'ulotlarida ishtirok etmaydi yoki faol emas; mavzuni tushunmagan, savollarga javob berishda jiddiy qiyinchilikka duch keladi; asosiy tushuncha va atamalarni izohlab bera olmaydi; mustaqil fikrlash, tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmasi shakllanmagan; topshiriqlarni bajarmagan yoki sifatsiz bajargan bo'ladi.

4. Hokimiyat manbalari (2soat)
5. Jahon sahnasida hokimiyatning ko'rinishlari (2 soat)
6. Hokimiyat funktsiyalari tashuvchilarning shaxsiy fazilatlari (2 soat).
7. Hokimiyatning ideal loyihalari va ularni amalga oshirish (2 soat)
8. Hokimiyat va jamiyat (2soat).
9. O'zbekiston Respublikasida davlat hokimiyatining shakllanishi va rivoji (2 soat)

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1. Kirish. Hokimiyat insoniyat jamiyatining global tabiiy, ijtimoiy-madaniy va huquqiy hodisasi sifatida (4 soat)
2. Kratologiya hokimiyat va uning sohalari haqidagi fanlar tizimi sifatida(4 soat)
3. Hokimiyat tipologiyasi (4 soat)
4. Hokimiyat manbalari (2soat)
5. Jahon sahnasida hokimiyatning ko'rinishlari (2 soat)
6. Hokimiyat funktsiyalari tashuvchilarning shaxsiy fazilatlari (2 soat).
7. Hokimiyatning ideal loyihalari va ularni amalga oshirish (2 soat)
8. Hokimiyat va jamiyat (2soat).
9. O'zbekiston Respublikasida davlat hokimiyatining shakllanishi va rivoji (2 soat)

Seminar mashg'ulotlar multimedia vositalari bilan jihozlangan auditoriyada faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mashg'ulot jarayonida mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar va tavsiya etilgan mavzular:

Talabalarni mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-apreldagi 136-sonli "Oliy ta'lim muassasalari talabalari mustaqil ta'limini tashkil etish bo'yicha namunaviy tartibni tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i asosida ishlab chiqilgan.

Mustaqil ta'limni baholash semestr davomida berilgan topshiriq asosida bajarilgan ishlarni HEMIS axborot tizimida ilova qilish, shuningdek, oraliq va yakuniy test va savollarga javob berish asosida oshiriladi.

- o'tilgan mavzuni chuqur o'rganishlari uchun darslik, o'quv materiallari bilan faol ishlash;
- amaliy mashg'ulotlar va imtihonlarga oldindan tayyorgarlik ko'rish, vaqtdan unumli foydalanish;
- fan (modul)lar bo'yicha mustaqil ta'lim topshiriqlarini belgilangan muddatlarda taqdim etishi;

	- mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda plagiat (ko'chirmakashlik)ga yo'l qo'ymasligi; - kichik guruhlarda hamkorlikdagi mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda jamoaning umumiy maqsadiga mos harakat qilishi, o'ziga yuklatilganl vazifalami o'z vaqtida bajarishi. **Mustaqil ta'limni tashkil etishda fanning xususiyatini inobatga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:** - mavzu yuzasidan tahliliy ma'lumot (esse) tayyorlash; - badiiy-ijodiy ishni bajarish; - aniq mavzu bo'yicha tahliliy taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash; - berilgan muammoni keng tahlil qilish, unga ta'rif va xulosalarni berish; - amaliyotdagi mavjud muammoning yechimini topish, test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash orqali loyihalar ishlash ko'nikmasini shakllantirish; - ilmiy maqola, tezislar va ma'ruza tayyorlash; **2-semestr** 1. Siyosat nazariy tadqiqot ob'ekti sifatida – 2 soat 2. Siyosatshunoslik va siyosat nazariyasi – 2 soat 3. Siyosatshunoslikda metodologiya nazariyasi – 2 soat 4. Siyosatshunoslikda hokimiyat nazariyalari – 2 soat 5. Siyosiy elita nazariyalari – 2 soat 6. Siyosiy etakchilik – 2 soat 7. Davlat nazariyalari – 2 soat 8. Fuqarolik jamiyati – 2 soat 9. Siyosiy nazariyalar tizimlari – 2 soat 10. Siyosiy rejimlar – 2 soat 11. Saylov tizimlari – 2 soat 12. Siyosiy mafkuralar – 2 soat 13. Siyosat va din – 2 soat 14. Siyosiy partiyalar nazariyasi – 2 soat 15. Partiyaviy tizimlar nazariyasi – 2 soat 16. Siyosiy madaniyat – 2 soat 17. Siyosat jarayonlar nazariyalari – 2 soat 18. Siyosiy rivojlanish va modernizatsiya – 2 soat 19. Saylov tizimlari – 2 soat 20. Geosiyosat nazariyalari – 2 soat 21. Siyosiy yetakchilik tushunchasi – 2 soat 22. Siyosiy yetakchilarning roli va asosiy vazifalari – 2 soat 23. Siyosiy elita tushunchasi va asosiy xususiyatlari – 2 soat 24. Siyosiy elitaning funksiyalari va uni yollashning asosiy usullari – 2 soat 25. Siyosatga xulq-atvor yondashuvi – 2 soat 26. Siyosiy xulq-atvorning psixologik komponentlari – 2 soat

	27. Uyushgan va stixiyali shakllardagi siyosiy xulq-atvor – 2 soat 28. Xalqaro tadqiqotlarda realizm va neorealizm – 2 soat 29. Xalqaro tadqiqotlarda liberalizm va neoliberalizm – 2 soat 30. Xalqaro tadqiqotlarda neomarksizm va postmodernizm – 2 soat 31. Siyosiy rivojlanish tushunchasi va nazariyalari – 2 soat 32. Modernizatsiya tushunchasi va nazariyalari – 2 soat 33. Siyosiy modernizatsiya tushunchasi va mazmuni – 2 soat 34. Demokratlashtirish jarayonining bosqichlari – 2 soat 35. Demokratiyaning mustahkamlanishi – 2 soat 36. Mahalliy-mintaqaviy ziddiyatlar va ularni hal qilish yo'llari – 2 soat Mustaqil ta'lim mavzularini o'zlashtirish, bajarish va topshirishda talabalar ilmiy maqola, tahliliy hisobot, multimedia roliklar, referat va boshqa shakllarda tayyorlashlari hamda uning asosida taqdimot qilib berishi tavsiya etiladi.
3.	**V. Fan o'qitilishining natijulari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:** • Kratologiya tushunchasi, mohiyati hamda fanga oid kategoriyalar, fanga doir ilmiy yondashuvlarning qiyosiy mazmunini, davlat hokimiyati va boshqaruvga oid ma'lumotlar, xorijiy mamlakatlarda davlat boshqaruv shakllari, rivoji haqida ***tasavvurga ega bo'lishi,*** **(bilim)** • Turli bilimlarga hamda yondashuvlarga asoslangan holda kratologiya ya'ni davlat boshqaruvi tizimining tashkiliy modelini, hokimiyatning qiyosiy tahlil qilish, siyosiy transfonratsiya jarayonida davlat boshqaruvining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash, samarali boshqaruvni tashkil etish mexanizmlarini ***bilish va foydalana olishi,*** **ko'nikma)** • Davlat boshqaruv faoliyat mexanizmlarini tahlil qilish, davlat hokimiyatida iqtisodiy, ijtimoiy omillarning ta'sirini baholash, tahlil qila olish ko'nikmalari va boshqarish tizimiga xos muammolarga optimal yechimlarni topish hamda qaror qabul qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*** **(malaka)**
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrdagi 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risidagi Nizom"ga muvofiq, fan bo'yicha ajratilgan kreditlar talabaning ushbu fan doirasida belgilangan nazariy (ma'ruza) va seminar mashg'ulotlarini o'zlashtirish darajasiga qarab beriladi.